

Anna Maria Gustafsson

Sopsorteringens svåra konst

Allt fler hushåll börjar sortera sina sopor. Sorteringen kan ske hemma i köket, ute på gården eller vid s.k. miljöstationer. Sätten och systemen är många. Det är inte alla gånger så lätt att veta hur man skall sortera rätt, och det är heller inte alltid så lätt med terminologin i sammanhanget. Anna Maria Gustafsson, som är språkvårdare på Svenska språkbyrån, tar här upp olika sopsorteringsstermer.

Hemma i köket

Sopsorteringen börjar redan i köket (*källsortering*). I sitt *diskbänksskåp* har sopsorteraren ett varierande antal *kärl* för de olika sopsorna. Kärlen kan ha olika färg för att sorterandet skall underlättas. Inom EU finns ett förslag om färgsättningen som ser ut så här: grått för *återvinningsbart avfall*, grönt för *blandat återvinningsbart material* eller *glas*, blått för *papper*, rött för *miljöfarligt avfall* och brunt för *organiskt avfall*. Färgsättningen varierar dock för de olika system som finns på marknaden.

En del system har en *utdragsanordning* som gör systemet mera lättåtkomligt, dvs. sorteringskärlen är placerade på en *utdragsvagn* med en *utdragskena* på skåpbotten eller skåpväggen.

I sopskjulet

I bostadsområden där man har infört sopsortering har man ett *sopskjul* ute på gården. I sopskjulet skall sopsorna *grovsorteras* om man inte gjort det innan. Det gäller alltså att *deponera* rätt sopor i rätt *sopbehållare*. Antalet sopbehållare varierar beroende på vilket *sophämtningsprogram* kommunen valt.

På de flesta gårdar finns det numera åtminstone en *uppsamlingsbox* för *papper* eller *brännbart avfall*. Där kan man lämna dags- och veckotidningar, broschyrer, datalistor, wellpapp osv.

I vissa sopskjul finns det också behållare för köksavfallet. En del hushåll skiljer mellan *animaliskt hushållsavfall* och *vegetabiliskt hushållsavfall*. *Komposterbara sopor* kan också placeras i olika typer av *kompostapparater* eller *kompostbehållare*. En isolerad behållare kallas *varmkompost*, eftersom temperaturen i den blir mycket hög. Komposterbart avfall är t.ex. grönsaksrens, kaffesump, matrester och trädgårdsavfall. En del kommuner har *central kompostering* (i motsats till *lokal kompostering*), dvs. de tar emot hushållens trädgårdsavfall på en bestämd plats.

I de flesta sopskjul finns det dessutom en låda för *glas* för återvinning.

I kommunen

Glasavfall kan också deponeras i s.k. *glasigloor* som kan finnas lite varstans i kommunen. Normalt skall glaset *färgsorteras*, dvs. *färgat* respektive *ofärgat glas* skall placeras i olika igloor. *Returglas*, dvs. läsk-, öl- och spritbuteljer som kan skickas tillbaka till fabriken eller bryggeriet, kan också lämnas i automater i mataffärer och i Alkobutiker.

Den miljömedvetne sopsorteraren deponerar gamla och uttjänta batterier i s.k. *batteriholkar*, som finns t.ex. utanför vissa varuhus. På en del gator och torg finns också *uppsamlingsboxar för kläder* utplacerade. Kläder kan naturligtvis också lämnas till *andrahandsaffärer* och *loppmarknader*. På fler och fler orter finns numera också *återvinningscentraler* eller *återvinningsstationer*, där man kan lämna allt sådant som man vill bli av med och som någon annan kan tänkas ha glädje av, t.ex. gamla leksaker, telefonapparater och verktyg.

Miljöstationer

Miljöfarligt avfall bör helst lämnas in på *miljöstationer*. Miljöstationer finns vid t.ex. varuhus eller bensinstationer. På en del miljöstationer skiljer

man mellan *miljöfarligt* och *miljöskadligt avfall*. Till miljöfarligt avfall räknas t.ex. spillolja, läkemedelsrester och lösningsmedel, dvs. *kemiskt riskavfall* eller *problemavfall*. *Miljöskadligt avfall* är sådant som varken kan återvinnas eller brytas ned, t.ex. glödlampor och lysrör.

Påfyllningsautomater

Det finns också sätt att slippa sopsortera och undvika sopor över huvud taget. I Sverige har allt fler butiker installerat *påfyllningsautomater* för tvätt- och rengöringsmedel. Det betyder att den miljömedvetne kunden inte behöver kasta sin tömda diskmedelsflaska i soporna. I stället tar han den med sig till butiken och fyller den på nytt. Den här s.k. *automatförsäljningen* har redan på vissa håll slagit ut den traditionella *hyllförsäljningen*.

